

Notat

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Rådsmøde (forskning) den 28. februar 2020

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den Strategiske Innovationsdagsorden for Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) for 2021-2027: Styrke Europas innovationstalent og –kapacitet s. 2
- *Vedtagelse af delvis generel indstilling*

30. januar 2020

2. Horisont Europa, åben for hele verden: Fremme af samarbejde inden for EU og globalt s. 8
- *Politisk drøftelse*

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Jura og Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
102402

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den Strategiske Innovationsdagsorden for Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) for 2021-2027: Styrke Europas innovationstalent og –kapacitet

KOM (2019) 330

Revideret notat. Markeringsstreg i margenen indikerer ændringer ift. tidligere notat.

1. Resumé

Formandskabet forventes at sætte forslag til EIT's Strategiske Innovationsdagsorden (SID) på dagsordenen til delvis generel indstilling.

Kommissionen har den 11. juli 2019 fremsat forslag om en forordning for det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) og et forslag til EIT's Strategiske Innovationsdagsorden (SID). Der blev vedtaget en delvis generel indstilling vedr. forordningen på rådsmødet 29. november 2019.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

I perioden 2021-2027 foreslås EIT finansieret gennem det kommende rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa.

Med den delvise generelle indstilling gøres EIT-forordningen, i modsætning til SID, ikke tidsbunden.

I henhold til EIT-forordningen skal Kommissionen hvert syvende år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et forslag til en SID, der fastlægger EIT's prioriterede områder og langtidsstrategi og dets finansielle behov. Formålet med SID for perioden 2021-2027 er således at skabe overensstemmelse med de overordnede mål prioriteter og regelsæt i Horisont Europa samt den flerårige strategiske plan og fremme synergi med andre relevante programmer.

Forslaget til en ny SID for EIT for 2021-2027 fremlægges derfor sammen med forslaget om en omarbejdning af EIT-forordningen.

Regeringen lægger stor vægt på, at der ikke etableres nye KIC'er før de allerede etablerede KIC'er viser en effekt, der står mål med de anvendte ressourcer. Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedr. forslaget ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-2027, herunder forhandlingerne om Horisont Europa.

Sagen forelægges udvalget til orientering. Der er forelagt forhandlingsoplæg på sagen den 15. november 2019.

2. Baggrund

Kommissionen har den 11. juli 2019 fremsat forslag om en forordning for det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) og et forslag til EIT's Strategiske Innovationsdagsorden (SID).

I perioden 2021-2027 foreslås EIT finansieret gennem det kommende rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa.

I henhold til EIT-forordningen skal Kommissionen hvert syvende år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et forslag til en SID, der fastlægger EIT's prioriterede områder og langtidstrategi og dets finansielle behov. Formålet med SID for perioden 2021-2027 er således at skabe overensstemmelse med de overordnede mål prioriteter og regelsæt i Horisont Europa samt den flerårige strategiske plan og fremme synergi med andre relevante programmer.

Forslaget til en ny SID for EIT for 2021-2027 fremlægges derfor sammen med forslaget om en omarbejdning af EIT-forordningen.

3. Formål og indhold

Kommissionens pakke består af 1) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om EIT (omarbejdning) samt 2) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT for 2021-2027: Styrke Europas innovationstalent og -kapacitet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT for 2021-2027: Styrke Europas innovationstalent og -kapacitet

I henhold til artikel 17 i EIT-forordningen skal Kommissionen hvert syvende år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et forslag til en SID, der fastlægger EIT's strategiske prioriteringer på lang sigt og dets finansieringsbehov, og som skal være i overensstemmelse med det gældende EU-rammeprogram til støtte for forskning og innovation.

EIT's SID skal sikre overensstemmelse med målene for det relevante EU-rammeprogram til støtte for forskning og innovation, den flerårige strategiske plan, overvågningskravene og andre krav i det pågældende program samt fremme synergi med andre relevante programmer under hver nye flerårige finansielle ramme.

De mere generelle mål for EIT er:

- 1) at styrke bæredygtige innovationsøkosystemer i hele Europa
- 2) at fremme innovation og iværksætteri gennem bedre uddannelse
- 3) at indføre nye løsninger på globale udfordringer på markedet.

De specifikke mål for EIT i perioden 2021-2017 er:

- a) at øge KIC'ernes effekt og integreringen af elementerne i videntrekanten
- b) at øge innovationskapaciteten i den videregående uddannelsessektor ved at fremme institutionelle ændringer i de videregående uddannelsesinstitutioner
- c) at øge EIT's regionale rækkevidde for at afhjælpe regionale skævheder i innovationskapaciteten i hele EU.

I SID anføres det, at EIT bl.a. vil styrke Europas innovationstalent og -kapacitet gennem følgende initiativer:

Vedrørende viden- og innovationsfællesskaber vil EIT:

2. styrke innovationsøkosystemerne ved fortsat at støtte eksisterende KIC'er med henblik på at imødegå globale udfordringer gennem integrering af elementerne i videntrekanten
3. definere områder og fremme stærkere samarbejde på tværs af KIC'erne om emner af strategisk og politisk relevans
4. sikre, at KIC'erne udvikler og gennemfører en strategi for at skabe samarbejde og synergi med relevante europæiske partnerskaber og andre relevante EU-initiativer og –programmer
5. sikre, at KIC'erne har en inklusiv tilgang, der har til formål at styrke deres forbindelser med nationale, regionale og lokale innovationsaktører
6. sikre, at EIT's regionale innovationsaktiviteter (EIT-RIS) skaber øgede virkninger på regionalt niveau og fuldt ud integreres i KIC'ernes flerårige strategier
7. iværksætte nye KIC'er inden for udvalgte tematiske områder af strategisk betydning, begyndende med et KIC på området kulturelle og kreative industrier i 2022.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Vedrørende støtte til innovationskapaciteten i de videregående uddannelser vil

EIT:

- i samarbejde med Kommissionen udforme og iværksætte aktiviteter til støtte for udviklingen af innovationskapaciteten inden for videregående uddannelse, som vil blive gennemført via KIC'erne og indledt i 2021
- indføre en opsøgende ordning for at tilskynde videregående uddannelsesinstitutioner fra lande, der er moderate og beskedne innovatorer, til at udvikle deres innovationskapacitet
- yde specifik vejledning, ekspertise og coaching til de deltagende videregående uddannelsesinstitutioner
- styrke og udvide anvendelsesområdet for EIT-mærket ud over KIC'erne til at omfatte de videregående uddannelsesinstitutioner, der deltager i projektet.

Vedrørende de tværgående foranstaltninger vil EIT:

- forbedre sin synlighed gennem en stærkere mærkestrategi over for de vigtigste interessenter i medlemsstaterne
- undersøge muligheden for at anvende de eksisterende EU-informationsnetværk og sørge for koordinering af deres aktiviteter for at sikre bedre rådgivning og vejledning til potentielle EIT-KIC-partnere
- tilrettelægge regelmæssige møder i gruppen af medlemsstaternes repræsentanter for at sikre en effektiv kommunikation og udveksling af oplysninger med medlemsstaterne
- øge synligheden af instituttets indsats over for borgerne og kredsen af interessenter via interessentforummet, EIT's priser og EIT's alumnefællesskab
- identificere, kodificere og effektivt udveksle erfaringer og god praksis fra EIT-finansierede aktiviteter, samarbejde med EU-medlemsstaternes myndigheder på både nationalt og regionalt plan ved at etablere en struktureret dialog og koordinere indsatsen med henblik på at identificere, udveksle og formidle god praksis og erfaringer

- udvikle hovedretningslinjer for EIT's og KIC'ernes internationale samarbejde under tilsyn af EIT's bestyrelse i overensstemmelse med Kommissionens strategi for internationalt samarbejde om forskning og innovation og i samråd med de respektive tjenestegrene i Kommissionen.

Kommissionen anfører desuden, at EIT vil skulle skabe synergi og komplementaritet med andre EU-programmer og –instrumenter, herunder Erasmus+, Programmet for et digitalt Europa, midler under samhørighedspolitikken, InvestEU, Et kreativt EU og COSME.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslagene om en omarbejdning af EIT-forordningen samt SID overholder nærheds- og proportionalitetsprincippet. Forslagene går ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå Unionens mål, og giver en klar EU merværdi med hensyn til stordriftsfordele, omfanget og hastigheden af investeringer inden for forsknings- og innovationsområder sammenlignet med nationale og regionale initiativer og løsninger. Desuden vil en EU-indsats ikke gribe ind i rent nationale scenarier eller kræve harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Kommissionen anfører, at EIT har opbygget EU-dækkende innovationsøkosystemer inden for uddannelse, forskning, erhvervsliv og andre berørte områder. De samarbejdsaktiviteter, der støttes af EIT, fører til øget kvalitet i indsatsen, øget innovation og internationalisering af KIC-partnere og -organisationer, skabelse af grænseoverskridende tværfaglige netværk, mere samarbejde på tværs af sektorer og større geografisk rækkevidde.

EIT er desuden det eneste instrument inden for rammerne af Horisont Europa med et særligt fokus på uddannelse som en central drivkraft for innovation, vækst og konkurrenceevne.

Regeringen er enig i denne vurdering, hvorefter forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen vurderes at have erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Hvad angår de erhvervsøkonomiske konsekvenser, så anfører Kommissionen, at forslaget vil bidrage til at fremme en bæredygtig økonomisk vækst og konkurrenceevne gennem en styrkelse af innovationskapaciteten.

Hvad angår de samfundsøkonomiske konsekvenser, så anfører Kommissionen, at der er specifikke strukturelle svagheder i EU's innovationskapacitet, som skal afhjælpes på EU-plan, som vil være i fokus for EIT's bidrag. De videregående uddannelsesinstitutioner skal fremme iværksætteri, overvinde faggrænser og institutionalisere et stærkt, ikke-disciplinært samarbejde i EU mellem den akademiske verden og industrien. Adgang til iværksættertalent er sammen med adgangen til professionelle tjenester, kapital og markeder på EU-plan og samling af de vigtigste innovationsaktører om et fælles mål de vigtigste forudsætninger, når det handler om at pleje et innovationsøkosystem.

Hvad angår de statsfinansielle konsekvenser, foreslår Kommissionen, at finansieringsrammen for gennemførelsen af EIT og SID for perioden 2021-2027 fastlægges til 3 mia. EUR (løbende priser), der er indeholdt i og forhandles under den samlede finansieringsramme til Horisont Europa. Det bemærkes, at de budgetmæssige rammer for Horisont Europa fastsættes som led i de overordnede forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme (MFF) for perioden 2021-2027.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Forudsat en dansk finansieringsandel på 2 pct. vil det danske bidrag til EIT og SID via EU's generelle budget udgøre i alt 60 mio. EUR eller 8,6 mio. EUR årligt i perioden, svarende til ca. 64 mio. kr. årligt (såfremt budgetforslaget fastholdes).

8. Høring

Samlenotatet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning med høringsfrist den 29. januar 2020. Følgende høringssvar blev modtaget:

Københavns Universitet: Bemærker, at de kan tilslutte sig, at man fra dansk side afventer evaluering af KICS, inden der sættes nye i gang.

IT-Universitetet i København: EIT - Det Europæiske Institut for Innovation of Teknologi - fremlægger en ny plan for strategi for perioden dækket af Horisont Europa programmet (2021-27). EIT arbejder gennem saakaldte Knowledge Innovation Networks (KICs). Regeringen foreslaar, at der ikke oprettes nye KICs før effekten af de eksisterende KICs er bevist. Det støtter ITU. Der er et eksisterende KIC indenfor ICT, men det har ikke nogen dansk deltagelse, og har - saa vidt vi ved - heller ikke haft nogen effekt paa det danske digitale innovationsmiljø. Notatet nævner side 6 at Kommissionen foreslaar et budget for EIT paa 3 milliarder EURO i det næste rammeprogram. Det svarer til et dansk bidrag paa 8,6 milliarder EURO eller ca 64 millioner EURO per aar. ITU foreslår, at UFM laver en analyse af den danske deltagelse i EIT og af det danske hjemtag fra EIT i Horisont 2020. Paa den baggrund kunne man diskutere en dansk strategi for deltagelse i EIT aktiviteterne i Horizon Europe.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne generelt vil forholde sig positive til forslaget til den strategiske innovationsdagsorden.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelser vedr. forslaget ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-2027, herunder forhandlingerne om Horisont Europa.

Regeringen er overordnet positiv over for formålet med EIT og dets primære instrument, KIC'erne. Det er en stærk prioritet for regeringen at skabe øget sammenhæng mellem forskning, uddannelse og innovation i EU-samarbejdet. Hertil finder regeringen det positivt, at der arbejdes for bedre at overføre disse elementer til industrien og dermed fremme innovationskapaciteten.

Regeringen finder, at der er behov for mere viden om effekten af de otte allerede etablerede KIC'er, herunder om de har bidraget til at indfri formålet om øget sammenhæng mellem uddannelse, forskning og innovation. Regeringen lægger stor vægt på, at der ikke etableres nye KIC'er før de allerede etablerede KIC'er viser en effekt, der står mål med de anvendte ressourcer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen vil endvidere arbejde for, at KIC'erne ses i sammenhæng med det øvrige partnerskabslandskab under Horisont Europa, samt at der etableres synergi og sammenhæng mellem EIT og de øvrige elementer af Horisont Europa herunder blandt andet det Europæiske Innovationsråd.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg fik fremsendt grund- og nærhedsnotat om forslaget den 5. september 2019. Folketingets Europaudvalg fik forelagt forhandlingsoplæg på både forordningen og den strategiske innovationsdagsorden den 15. november 2019.

2. Horisont Europa, åben for hele verden: Fremme af samarbejde inden for EU og globalt

Nyt notat

KOM dokument foreligger ikke

1. Resumé

Det kroatiske formandskab forventes at udsende et diskussionsoplæg med henblik på en politisk drøftelse på det kommende møde i EU's Konkurrenceevneråd den 28. februar 2020.

Det fremmer kvaliteten af dansk- og europæisk forskning at samarbejde med de bedste forsknings- og innovationsaktører i verden. Regeringen bakker derfor stærkt op om, at Horisont Europa er åbent for tredjelandedeltagelse. Regeringen vil arbejde for en balance mellem hjemtag og bidrag til budget for så vidt angår associerede lande.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Sagen forelægges udvalget til orientering.

2. Baggrund

I marts 2019 indgik Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet en delvis politisk aftale om det kommende rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa. Enkelte dele af Horisont Europa forslaget var ikke omfattet af aftalen, herunder paragraf 12 der beskriver tredjelandes muligheder for at blive associeret til Horisont Europa. Det forventes, at denne paragraf skal forhandles i løbet af 2020.

3. Formål og indhold

Udvikling af globale forskningspartnerskaber er en nøgleprioritet for EU og vigtig for adresseringen af globale udfordringer som klima, energi, sundhed, mad og vand. Rammeprogrammet for forskning og innovation er et centralt instrument for udvikling af fælles projekter med internationale partnere – også uden for EU. Det giver gensidig adgang til ekspertise og forskningsressourcer, gør det muligt at følge løsninger på globale udfordringer og hjælper forskere og virksomheder med at blive integreret i internationale værdikæder.

Med Horisont Europa forslaget lægges der op til et åbent program med gode muligheder for at samarbejde med lande uden for EU. Finansiering fra programmet gives i udgangspunktet til deltagere fra EU lande, lande med en associeringsaftale og nogle udviklings- og mellemindkomstlande. Øvrige tredjelande kan modtage støtte fra programmet i særlige tilfælde, eksempelvis gennem en bilateral aftale mellem landet og EU inden for et særligt fagligt område. Deltagere fra øvrige tredjelande kan dog stadig deltage i konkrete projekter med egenfinansiering.

I forslaget til Horizon Europe er der som noget nyt lagt op til, at associering til programmet skal bygge på en balance mellem hjemtag og bidrag til budgettet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om diskussionsoplægget.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Diskussionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning med høringsfrist den 29. januar 2020. Der er modtaget følgende hørings svar.

IT-Universitetet i København: Her nævnes det, at Regeringen vil arbejde for at Horizon Europe forbliver åbent mod verden, og at internationalt samarbejde om forskning fremmes. Det nævnes også, at regeringen vil arbejde for en balance mellem hjemtag og bidrag til budget for så vidt angår associerede lande (side 10). Dermed støtter regeringen forslaget fra Kommissionen, hvor det siges, "I forslaget til Horizon Europe er der som noget nyt lagt op til, at associering til programmet skal bygge på en balance mellem hjemtag og bidrag til budgettet" (side 10). Baggrund: nogle associerede lande, f. eks. Israel og Schweiz har taget mere hjem, end de har bidraget med. Modsat har en række af de andre associerede lande, f. eks. Moldovien, Ukraine, Hvide Rusland etc. Hjemtaget langt mindre end de har bidraget med (uden rabatter). ITU mener, at princippet er meget betænkeligt. Først og fremmest fordi den danske holdning hele tiden har været at forskningsmidlerne skal fordeles efter kvalitet. Ikke efter økonomisk balance. Hvis man nu begynder at forlange balance mellem indskud og hjemtag for de associerede lande svækker man kvaliteten som det eneste og altafgørende kriterium for udvælgelsen af forskningsprojekterne i programmet. Dermed åbner man for diskussion om evalueringskriterierne også mellem medlemslandene. Ud over det principielle er det også vanskeligt at se, hvordan en sådan balance skal administreres i praksis. Som sagt er ITU bekymret for uafhængigheden af evalueringsprocessen. ITU vil gerne advare mod, at man indfører balance mellem bidrag og hjemtag for de associerede lande, fordi det vil kunne true princippet om højeste kvalitet (excellence) som det vigtigste udvælgelseskriterium for forskningsprojekter under Horisont Europa programmet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I forhandlingerne om Horisont Europa har en gruppe lande lagt vægt på det, de selv kalder "Europa først" – altså et ønske om i høj grad at fokusere på det interne EU-samarbejde frem for samarbejdet med resten af verden. Dette kan tænkes at blive reflekteret i drøftelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen bakker stærkt op om, at Horisont Europa er åbent for deltagelse fra tredjelande. Det fremmer kvaliteten af dansk og europæiske forskning at samarbejde med de bedste forsknings- og innovationsaktører i verden.

Regeringen vil arbejde for en balance mellem hjemtag og bidrag til budget for så vidt angår de associerede lande. Det er i den forbindelse vigtigt at finde en model, der ikke kompromitterer excellenceprincippet.

Regeringen finder det desuden vigtigt, at den politiske drøftelse ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg. Horisont Europa blev forelagt til forhandlingsoplæg den 23. november 2018.